

LIETUVOS NACIONALINĖ VARTOTOJŲ FEDERACIJA

Juridinio asmens kodas 295702240
Registracijos adresas Vilniaus m. sav.
Vilniaus m. Stiklių g. 8

Atstovaujama advokato Justo Vilio
Advokato Justo Vilio kontora
Lvovo g. 25, Vilnius
Vilniaus centras, 3 „BURĖS“

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBEI

Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius

PRAŠYMAS

Dėl piniginių lėšų nukentėjusiems fiziniams asmenims grąžinimo

2014-02-24

Vilnius

2014-09-29 Vilniaus apygardos teismo nutartimi civilinėje byloje Nr. B2-5255-611/2014 UAB Go Planet Travel (įmonės kodas 303013988) (toliau – UAB Go Planet Travel) buvo iškelta bankroto byla.

Lietuvos Respublikos turizmo įstatymo (toliau - Turizmo įstatymas) 16 str. 11 punkte nurodyta, jog Valstybinis turizmo departamentas teisės aktų nustatyta tvarka atstovauja kelionių organizavimo paslaugų vartotojų interesams kelionių organizatoriaus ar kelionių pardavimo agento nemokumo arba bankroto atvejais. Taigi visų UAB Go Planet Travel paslaugų vartotojų, kuriems ši įmonė nesuteikė turizmo paslaugų bei vartotojų, kuriems nebuvo suteikta dalis turizmo paslaugų, prašymai dėl pinigų grąžinimo buvo teikiami

Valstybiniam turizmo departamentui prie Ūkio ministerijos (toliau – Turizmo departamentas).

2015-01-27 LIETUVOS NACIONALINĖ VARTOTOJŲ FEDERACIJA (juridinio asmens kodas 295702240) (toliau – Federacija) kreipėsi į Turizmo departamentą, jog šis pateiktą informaciją apie fizinius asmenis, kurie nukentėjo dėl UAB Go Travel Planet nemokumo bei informaciją apie minėtų asmenų patirtus nuostolius.

2015-02-06 iš Turizmo departamento buvo gautas 2015-02-03 atsakymas į prašymą nurodant, jog Turizmo departamentas yra gavęs 822 prašymus kompensuoti nuostolius UAB Go Planet Travel tapus nemokiai pagal 839 turizmo paslaugų teikimo sutartis (toliau – Sutartis/Sutartys). Išanalizavęs gautus prašymus, Turizmo departamentas perdavė draudimo bendrovėms reikalavimus pagal 817 Sutarčių. Turistams buvo proporcingai paskirstyta 576 081,69 Lt draudimo išmokų suma. Bendra turistų patirtų nuostolių suma, dėl kurios kompensavimo buvo kreiptasi į Turizmo departamentą pagal 817 Sutarčių sudaro 1 790 741,977 Lt.

Federacija siekdama apginti vartotojų interesus bankrutavus UAB Go Planet Travel, kreipiasi šiuo prašymu į Lietuvos Respublikos Vyriausybę dėl piniginių lėšų gražinimo fiziniams asmenims, nukentėjusiems dėl UAB Go Planet Travel nemokumo dėl žemiau nurodytų priežasčių.

1990 m. birželio 13 d. Tarybos Direktyvos „Dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų (90/314/EEB)“ (toliau – Direktyva) 7 str. nurodyta, jog kelionių organizatorius ir (arba) kelionių pardavimo agentas, kuris yra sutarties šalis, turi pateikti pakankamas garantijas, kad įmokėti pinigai bus gražinti arba vartotojas nemokumo atveju bus repatrijuotas. Tos pačios

direktyvos 8 str. nurodyta, jog valstybės narės gali priimti arba pateikti griežtesnes vartotojų teisių gynimo nuostatas šios direktyvos taikymo srityje.

Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos dėl kelionės paslaugų paketų ir rinkinių, kuria keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 bei Direktyva 2011/83/ES ir panaikinama Tarybos direktyva 90/314/EEB 34 punkte nurodyta, jog valstybės narės turėtų užtikrinti, kad kelionės paslaugų paketą ar rinkinį įsigyjantys keliautojai būtų visapusiškai apsaugoti organizatoriaus, agento, padėjusio sudaryti kelionės paslaugų rinkinį, ar bet kurio paslaugų teikėjo nemokumo atveju. Valstybės narės, kuriose yra įsisteigę organizatoriai ir agentai, padedantys įsigyti kelionės paslaugų rinkinius, turėtų užtikrinti, kad tokius kelionės paslaugų derinius siūlantys pardavėjai pateiktų keliautojų sumokėtų sumų gražinimo ir tų asmenų repatrijavimo nemokumo atveju garantą. Valstybėms narėms paliekama galimybė savo nuožiūra nustatyti apsaugos nemokumo atveju būdus, tačiau jos turėtų užtikrinti, kad nacionalinės apsaugos nemokumo atveju sistemos būtų veiksmingos ir garantuotų skubią keliautojų repatriaciją bei sumokėtų sumų sugražinimą nemokumo atveju. Reikalaujama apsauga nemokumo atveju turėtų būti derinama su faktine finansine organizatoriaus, agento ar paslaugų teikėjo veiklos rizika, įskaitant jų parduodamų kelionės paslaugų derinio tipą, numatomus sezoninius svyravimus bei išankstinio mokėjimo dydį ir būdus. Vadovaujantis 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje¹, tada, kai apsauga nemokumo atveju užtikrinama garantiniu raštu ar

¹ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB 23 str. nurodyta, jog valstybės narės gali užtikrinti, kad teikėjai, kurių paslaugos yra susijusios su tiesiogine ir konkrečia rizika gavėjo ar trečiojo asmens sveikatai ar

draudimo liudijimu, ji negali būti apribojama atitinkamoje valstybėje narėje įsisteigusių finansinės veiklos vykdytojų patvirtinimu.

2014 m. sausio 16 d. Teisingumo Teismas byloje C-430/13 (*I. Baradics v.s QBE Insurance (Europe) Ltd Magyarországi Fióktelepe (Vengrija)*), kurioje buvo pateiktas prašymas² priimti prejudicinį sprendimą dėl 1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvos 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų (OL L 158, p. 59; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 10 t., p. 132) išaiškinimo, konstatavo, jog pagal Direktyvos 7 straipsnį kelionių organizatorius turi pateikti pakankamas garantijas, kad nemokumo ar bankroto atveju sumokėti pinigai bus grąžinti arba vartotojas bus repatrijuotas, nes šių garantijų paskirtis – apsaugoti vartotoją nuo finansinės rizikos, susijusios su kelionių organizatoriaus nemokumu arba bankrotu (*žr. 1996 m. spalio 8 d. Sprendimo Dillenkofer ir kt., C-178/94, C-179/94 ir C-188/94–C-190/94, Rink. p. I-4845, 34 ir 35 punktus*). Vadinasi, šia nuostata iš esmės siekiama garantuoti, kad šio organizatoriaus nemokumo ar bankroto atveju būtų užtikrintas vartotojo repatrijavimas ir jo sumokėtų pinigų grąžinimas (*šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo Dillenkofer ir kt. 35 ir 36 punktus*). <...> Be to, reikia priminti, jog Teisingumo Teismas 1999 m. birželio 15 d. Sprendimo Rechberger ir kt. (C-140/97, Rink. p. I-3499) 74 punkte nusprendė, kad Direktyvos 7 straipsnyje numatytas įpareigojimas

saugumu arba gavėjo finansiniam saugumui, įsigytų profesinės atsakomybės draudimą, atitinkantį rizikos pobūdį ir dydį, arba pateiktą garantiją ar panašią priemonę, kurios būtų lygiavertės arba savo paskirtimi iš esmės atitiktų draudimą.

2

Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp I. Baradics ir kt., kelionių organizatoriaus klientų, ir *QBE Insurance (Europe) Ltd Magyarországi Fióktelepe* (toliau – *QBE Insurance*) bei *Magyar Állam*, atstovaujamos *Nemzeti Fejlesztési Minisztérium* (toliau – Vengrijos valstybė), dėl sumų, kurias kiekvienas apelianas pagrindinėje byloje sumokėjo kaip avansą ar visą kainą už perkamą organizuotą kelionę, grąžinimo.

pasiiekti tam tikrą rezultatą, t. y. užtikrinti kelionių paketo pirkejų teisę į garantuotą sumokėtų pinigų grąžinimą ir repatriaciją kelionių organizatoriaus nemokumo ar bankroto atveju, taip pat tai, kad šia garantija vartotojas bus apsaugotas nuo nemokumo, nesvarbu, dėl kokių priežasčių, padarinių.<...> Be to, Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad minėtame 7 straipsnyje nustatyti įpareigojimai laikomi tinkamai perkelti nacionalinės teisės aktais tik tada, jeigu, nesvarbu, koku būdu, jais pasiekiamas rezultatas – vartotojui realiai užtikrinamas visų jo sumokėtų pinigų grąžinimas ir jo repatrijavimas kelionių organizatoriaus nemokumo atveju (žr. *minėto SprendimoRechberger ir kt. 64 punktą*).<...> Direktyvos 7 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose įtvirtinta tvarka negalima pasiekti to, kad vartotojui realiai būtų užtikrinta, kad kelionių organizatoriaus nemokumo atveju visi jo sumokėti pinigai bus grąžinti ir jis repatrijuotas. <...> Direktyvos 7 straipsnis aiškintinas taip, kad valstybė narė neturi jokios diskrecijos numatyti, kokio dydžio riziką turi dengti garantija, kurią vartotojams privalo suteikti kelionių organizatorius arba kelionių pardavimo agentas.

Taip pat Teisingumo Teismui kitoje nagrinėtoje byloje, su žemiau nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis, buvo keliamas toks prejudicinis klausimas - „Ar [Direktyvos 90/314] 7 straipsnis turi būti taikomas ir tada, kai kelionių organizatorius yra nemokus dėl to, kad visus iš keliautojų surinktus pinigus nuo pat pradžių apgaulingai naudojo ne pagal paskirtį ir visai neketino rengti kelionės?“.

2009 m. rugpjūčio 4 d. J. Blödel-Pawlik bendrovėje *Rhein Reisen GmbH* (toliau – *Rhein Reisen*), kuri, kaip kelionės organizatorė, buvo sudariusi

draudimo nuo nemokumo sutartį – ši sutartis įsigaliojo 2009 m. rugpjūčio 1 d. – su *HanseMerkur Reiseversicherung*, užsisakė kelionės paketą sau ir savo sutuoktinei. *Rhein Reisen* pateikė J. Blödel-Pawlik du draudimo polisus, kuriuose buvo nurodyta, jog jam bus kompensuota kelionės kaina, jei kelionės paslaugos nebus suteiktos dėl kelionės organizatorės nemokumo. Prieš planuojamos kelionės pradžią *Rhein Reisen* pranešė J. Blödel-Pawlik, kad yra priversta skelbti bankrotą.

2012 m. vasario 16 d. Teisingumo Teismas priėmė sprendimą byloje C-134/11 BLÖDEL-PAWLIK, kuriame nurodė, jog Direktyvos 7 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad į jo taikymo sritį patenka atvejis, kai kelionės organizatorius tapo nemokus dėl savo apgaulingų veiksmų.

Turizmo įstatymo 8 str. 2 d. nurodyta, jog kelionių agentūros, kelionių agentai privalo turėti galiojantį draudimo įmonės prievolių įvykdymo laidavimo draudimą arba finansų įstaigos laidavimą ar garantiją, kurie jų nemokumo ar bankroto atveju turi užtikrinti:

1) turisto gražinimą į pradinę jo išvykimo vietą ir už organizuotą turistinę kelionę turisto sumokėtų pinigų sumos, atitinkančios nesuteiktų paslaugų kainą, gražinimą turistui, jei prasidėjus organizuotai turistinei kelionei paaiškėja, kad kelionės organizatorius negalės toliau vykdyti turizmo paslaugų teikimo sutarties, nes kelionių agentūra ar kelionių agentas nesumokėjo visų ar dalies pinigų už organizuotą turistinę kelionę kelionių organizatoriui;

2) už organizuotą turistinę kelionę turisto sumokėtų pinigų sumos, atitinkančios nesuteiktų paslaugų kainą, gražinimą turistui, jei dar neprasidėjus organizuotai turistinei kelionei paaiškėja, kad kelionės organizatorius negalės

įvykdyti prievolių turistui, nes kelionių agentūra ar kelionių agentas nesumokėjo pinigų už organizuotą turistinę kelionę kelionių organizatoriui.

To paties straipsnio 7 d. nurodyta, jog kelionių agentūrų ir kelionių agentų prievolių, atsirandančių šio straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais, įvykdymo užtikrinimo suma yra ne mažesnė kaip 5 procentai kelionių agentūros ar kelionių agento praėjusių kalendorinių metų metinių įplaukų. Kai pasirašomų draudimo įmonės prievolių įvykdymo laidavimo draudimo sutarties arba finansų įstaigos laidavimo ar garantijos sutarties galiojimo laikotarpis yra nuo trijų mėnesių iki vieno metų, prievolių įvykdymo užtikrinimo suma apskaičiuojama pagal kelionių agentūros ar kelionių agento praėjusių kalendorinių metų atitinkamo laikotarpio įplaukas.

Laidavimo draudimo dėl kelionių organizatoriaus prievolių įvykdymo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) (patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 756 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gruodžio 7 d. nutarimo Nr. 1421 redakcija) XI skyriaus 29 punkte nurodyta, jog įvykus draudžiamajam įvykiui, atsakingas laidavimo draudimo draudikas, neviršydamas draudimo sumos, atlygina:

29.1. turisto grąžinimo į pradinę jo išvykimo vietą išlaidas ir už organizuotą turistinę kelionę turisto sumokėtų pinigų sumos, atitinkančios nesuteiktų paslaugų kainą, grąžinimo turistui išlaidas, jei prasidėjus organizuotai turistinei kelionei paaiškėja, kad kelionių organizatorius negalės toliau vykdyti turizmo paslaugų teikimo sutarties;

29.2. visas dokumentais pagrįstas turisto apgyvendinimo, maitinimo išlaidas ir (ar) savarankiško sugrįžimo į pradinę turisto išvykimo vietą, nurodytą

turizmo paslaugų teikimo sutartyje, išlaidas, taip pat negautų pagal turizmo paslaugų teikimo sutartį apmokėtų paslaugų vertę;

29.3. už organizuotą turistinę kelionę turisto sumokėtų pinigų grąžinimą turistui, jei dar neprasidėjus organizuotai turistinei kelionei paaiškėja, kad kelionių organizatorius negalės pradėti vykdyti turizmo paslaugų teikimo sutarties;

29.4. įsiteisėjusiu Lietuvos Respublikos teismo sprendimu turistui priteistus turtinius nuostolius, susidariusius dėl to, kad kelionių organizatorius neįvykdė ar negalėjo įvykdyti savo prievolių.

To paties skyriaus 34 punkte nurodyta, jog jeigu kelionių organizatoriaus turimos laidavimo draudimo sumos ar jos likučio (kai kelionių organizatoriui yra iškelta bankroto byla arba jis likviduojamas) nepakanka Aprašo 29.1 punkte nurodytu atveju turisto grąžinimo į pradinę jo išvykimo vietą išlaidoms apmokėti, trūkstamas turisto organizuoto grąžinimo į pradinę jo išvykimo vietą išlaidas Turizmo departamentui ar jo įgaliotam asmeniui po grąžinimo į pradinę jo išvykimo vietą apmoka pats turistas.

Atsižvelgiant į visa tai, akivaizdu, jog Lietuvos Respublika neužtikrina tinkamo nacionalinės teisės aktų reglamentavimo, susijusio su turizmo paslaugų teikimu, jog vartotojams būtų tinkamai ir laiku atlyginta jų patirta žala turizmo paslaugų tiekėjo nemokumo atveju. Be to, pažymėtina ir tai, jog Turizmo įstatymo 8 str. 7 d. numatyta prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonė - įvykdymo užtikrinimo suma ne mažesnė kaip 5 procentai kelionių agentūros ar kelionių agento praėjusių kalendorinių metų metinių įplaukų,

neatitinka realybės, jog būtų pakankamai lėšų atlyginti žalą, kurią gali patirti vartotojai.

Remiantis tuo, kas išdėstyta, Lietuvos Respublikos Vyriausybės prašome:

- ***atkurti piliečių pasitikimą Lietuvos Valstybe ir Lietuvos Respublikos vardu iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės lėšų fondo išmokėti fiziniams asmenims, nukentėjusiems dėl UAB Go Planet Travel nemokumo 1 790 741,98 Lt (518634.72 Eur) sumą.***
- ***Atlyginti teises išlaidas, kas šiai dienai sudaro 6.900 Eurų***

Pažymime, jog Lietuvos Respublikos Vyriausybei atsisakius susitarti taikiai ir repatriuoti/ atlyginti nukentėjusiems fiziniams asmenims jų patirtą žalą, būsime priversti kreiptis į Lietuvos Respublikos teismui bei Europos Sąjungos Teisingumo Teismą. Tikimės iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės konstruktyvaus bendradarbiavimo ir supratingumo, kadangi bylos prieš Lietuvos Respubliką tik menkina mūsų valstybės reputaciją.

PRIDEDAMA.

1. Atstovavimo sutartis (1 lapas);
2. 2015-02-03 Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos raštas Nr. SD-111 (1 lapas).

Pagarbiai

Lietuvos Nacionalinės Vartotojų Federacijos atstovas
Advokatas Justas Vilys